

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж рр 77/22
12.5.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Марине Јакић, председника већа, Ловорке Стојнов и Ивана Илића, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., ул. ... бр. ..., чији је пуномоћник Јована Пецикоза, адвокат из Београда, ул. Бирчанинова бр. 44, против тужене Републике Србије – Привредног суда у Београду, ул. Масарикова бр. 2, коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, Косовска бр. 31, ради наканде штете, одлучујући о жалби тужене, изјављеној на пресуду Основног суда у Младеновцу – Судска јединица у Сопоту П рр1 19/20 од 23.3.2022. године, у седници одржаној 12.5.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Младеновцу – Судска јединица у Сопоту П рр1 19/20 од 23.3.2022. године у делу става првог изреке којим је тужена обавезана да тужиљи због повреде права на суђење у разумном року на име наканде имовинске штете исплати износ од 397.883,00 динара, са законском затезном каматом од 27.8.2020. године као дана подношења тужбе до исплате.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Младеновцу – Судска јединица у Сопоту П рр1 19/20 од 23.3.2022. године у преосталом делу става првог изреке и **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да тужиљи на досуђени износ од 397.883,00 динара плати законску затезну камату за период од 4.2.2011. године до 26.8.2020. године.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о парничним трошковима из става другог пресуде Основног суда у Младеновцу – Судска јединица у Сопоту П рр1 19/20 од 23.3.2022. године, па се тужена **ОБАВЕЗУЈЕ** да тужиљи на име парничних трошкова уместо износа досуђеног побијаном пресудом плати 57.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности до исплате, у року од 15 дана од пријема пресуде.

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев тужене за досуђење трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом Основног суда у Младеновцу – Судска јединица у Сопоту П рр1 19/20 од 23.3.2022. године, ставом првим усвојен је тужбени захтев и тужена је обавезана да тужилји због повреде права на суђење у разумном року на име накнаде имовинске штете исплати износ од 397.883,00 динара са законском затезном каматом од 4.2.2011. године па до коначне исплате. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужилји плати парничне трошкове у износу од 90.300,00 динара, са затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против ове пресуде, тужена је благовремено изјавила жалбу из свих разлога предвиђених у чл. 373 став 1 ЗПП. Трошкове другостепеног поступка је опредељено тражила.

Апелациони суд је испитао побијану пресуду, у смислу чл. 386 ЗПП и одлучио као у изреци из ових разлога.

У спроведеном поступку нема битних повреда одредаба парничног поступка из чл. 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које другостепени суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из чл. 374 став 2 тачка 12 ЗПП, на коју се указује жалбом, јер је побијана пресуда заснована на чињеницама утврђеним исправама, образложење је у вези садржине исправа сагласно стању у списима, а извесне недоследности у погледу закључака које је изводио првостепени суд не представљају недостатак који би спречавао испитивање побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Београду Р4 Ст.бр. 1865/19 од 27.1.2020. године је усвојен приговор тужилје и утврђена је повреда права на суђење у разумном року у стечајном поступку Привредног суда у Београду Ст.бр. 4155/10, које је постало правноснажно 27.1.2020. године. Стечајни поступак није завршен, тужилјино потраживање није намирено и тужба за наканду материјалне штете је поднета 27.8.2020. године.

Решењем Привредног суда у Београду Ст.бр. 4155/10 од 22.10.2010. године је отворен стечајни поступак над предузећем “Индустрија котрљајућих лежајева” а.д. из Београда, а из решења о отварању стечаја у парничним списима произлази да је стечајни разлог трајнија неспособност плаћања, непрекидна блокада рачуна у трајању дужем од 3 године на износ од око 815.000.000,00 динара и дуг према банци као предлагачу стечаја по основу уговора о регулисању међусобних односа поводом банкарске гаранције обезбеђен хипотеком на износ од преко 1.милијарде динара. Тужилја је била радник стечајног дужника, пријавила је у стечајном поступку потраживање по основу неисплаћених зарада и отпремнине и стечају јој је признато потраживање у трећем исплатном реду у износу од 397.883,00 динара по пријави бр. 522, што представља неисплаћену зарату за период од 25.11.2003. године до 31.12.2005. године. Потраживање је признато закључком од 4.2.2011. године.Из решења Р4 Ст.бр. 1865/19 произлази да су стечајни органи оглашавали више продаја имовине стечајног дужника, да су продајом објеката и покретних ствари делимично намирени разлучни повериоци, затим је 14.02.2017. године донето решење о делимичној деоби којим је

намирено 71,3% стечајних потраживања првог исплатног реда и да за намирење стечајних потраживања трећег исплатног реда није било средстава. Даљи прилив средстава у стечајну масу зависи од исхода парнице стечајног дужника са трећим лицем, али из извештаја стечајног управника од 18.8.2021. године произлази да се ни у случају позитивног исхода спора са трећим лицем не могу обезбедити средства за исплату стечајних потраживања трећег исплатног реда, преко 1%.

Из потврде АПР – Регистар привредних субјеката од 19.02.2021. године произлази да је предузеће ИКЛ први пут регистровано у судском регистру 08.07.1948. године и да је као његов оснивач била уписана Влада ФНРЈ. Ово предузеће је 1989. године ускладило правну форму са тада важећим Законом о предузећима и организовало се као предузеће са потпуном одговорношћу, од 1991. године је било организовано као деоничко друштво, а од 04.10.2002. као акционарско друштво. У Регистар привредних субјеката – АПР је преведено 28.02.2005. године и тада је регистрован његов акцијски капитал. Из неоспорених навода тужене произлази да је предузеће приватизовано по Закону о својинској трансформацији до краја 1999. године, да је поступак својинске трансформације окончан решењем надлежног министарства од 15.11.2001. године. Држави је у периоду кад је ИКЛ био организован као акционарско друштво припадало 41,5% од укупног броја акција и те акције су продате на берзи 29.07.2005. године.

Из приложеног решења Владе РС од 07.02.2002. године, објављеног у Службеном гласнику РС бр. 7/01 од 11.02.2002. године, произлази да су на основу чл. 3 и 3а Уредбе о престанку важења Уредбе о обавезној производњи одређених производа, суспендовани сви органи у ДД ИКЛ из Београда, Влада је именовала одбор који ће обављати функције суспендованих органа управљања и вршиоца дужности директора који ће обављати функцију суспендованог пословодног органа.

Држава у тренутку доношења решења од 07.02.2002. године није била власник претежног дела акцијског капитала и акт о суспензији органа управљања ИКЛ није донела по основу својине на капиталу и у вршењу и управљачких права по основу капитала, већ по посебном закону који је због међународних санкција омогућавао одређена ограничења у привредном пословању и коришћењу средстава привредних субјеката и на основу подзаконских аката донетих у спровођењу тог закона. Правни основ за мешање државе у пословање тужилиног послодавца је био Закон о мерама за отклањање и ублажавање последица међународних санкција (“Службени гласник РС” бр. 46/92, 7/95) и Уредба о престанку важења Уредбе о обавезној производњи одређених производа и пружању услуга објављена у Службеном гласнику РС бр. 25/97. Овом уредбом је било предвиђено да мере предузете за време важења Уредбе о обавезној производњи одређених услуга престају 31.08.1997. године и да су органи који врше функцију органа управљања дужни да до тада спроведу изборе за нове органе предузећа, али да мере предузете према привредним субјектима за време важења Уредбе која престаје да важи могу не само да се продужавају, већ и да се уводе. Уредба о престанку важења Уредбе о обавезној производњи одређених производа и пружању услуга је сукцесивно мењана, тако што су мере предвиђене Уредбом, чија је важност требала да престане, могле да се уводе или продужавају до 31.12.2009. године. Последња измена ове Уредбе је објављена у Службеном гласнику РС бр. 43/09. Уредба

о обавезној производњи одређених производа са свим изменама које се односе на трајање мера је дефинитивно стављена ван снаге одлуком Уставног суда РС Иу.бр. 400/04 од 02.07.2009. године, објављена у Службеном гласнику РС бр. 63/09 од 07.09.2009. године. Пре тога, одлуком Уставног суда Иу.бр. 206/2000 од 25.03.2009. године је утврђено да Закон о мерама за отклањање и ублажавање последица примене санкција међународних организација није у сагласности са Уставом. Предмет оцене Уставног суда је била сагласност Уредбе са Уставом од 8.11.2006. године, а не са Уставом из 1990. године који је важио у време кад су наведени прописи донети.

Према листи утврђених потраживања у стечајном поступку тужиљино потраживање се односи на неисплаћену зараду за период од 25.11.2003. године до 31.12.2005. године. У то време држава је имала 41,5% укупних акција тужиљиног послодавца и од фебруара 2002. године је управљала предузећем преко пословодних органа именованих наведеним решењем. Држава се није изјаснила до када је у односу на тужиљиног послодавца примењивала мере по наведеној Уредби и до када је преко органа именованих решењем Владе РС од 07.02.2002. године управљала предузећем, а не тврди ни да су мере престале продајом акција у власништву државе на берзи.

Држава је имала правну могућност да контролу успостављену решењем од 07.02.2002. године сукцесивно продужава до 2009. године, док су прописи којима је контрола била омогућена могли да се примењују, односно до објављивања одлуке Уставног суда, којом је утврђено да исти нису у сагласности са Уставом из 2006. године. Како је престанак државне контроле преко органа управљања чињеница која спречава остварење захтева, на држави је била дужност да докаже када је престала да управља пословањем тужиљиног послодавца. Тужена се није изјаснила до када су органи именовани решењем Владе РС од 07.02.2002. године управљали тужиљиним послодавцем уместо суспендованих органа, па је првостепени суд имао простора да применом процесних правила о доказивању закључује о овој чињеници. Суд је на основу поднетих исправа закључио да је тужиљино потраживање по основу неисплаћених зарада и отпремнине настало у периоду када је држава по посебном пропису суспендовала органе предузећа ИКЛ и када је његовим пословањем управљала преко органа именованих решењем Владе РС.

Из овог следи да тужиљин послодавац, без обзира на структуру капитала, није био привредни субјекат независан од државе и из тог разлога у овом случају немогућност наплате признатог потраживања из радног односа из стечајне масе предузећа може да се доведе у везу са контролом државе над тужиљиним послодавцем и утврђеном повредом права на суђење у разумном року, тим пре што се мешање у привредно пословање преко постављених органа управљања заснивало на прописима који су пре отварања стечаја одлукама Уставног суда проглашени неуставним. Из овог разлога, како је то правилно закључио првостепени суд, држава је тужиљи одговорна за штету по одредби из чл. 31 Закона о заштити права на суђење у разумном року. За тужиљу је наступила штета у вредности признатог, неизмиреног потраживања у стечајном поступку, штета је настала у новцу, па је тужиљи побијаном пресудом правилно досуђена накнада у висини признатог неисплаћеног потраживања у смислу чл. 189 став 1 и 3 и 186 ЗОО.

Правилно је правостепени суд у образложењу побијане пресуде навео да тужиљи припада камата на досуђени износ од дана подношења тужбе, међутим погрешно је у првом ставу изреке пресуде тужиљи досудио законску затезну камату од 4.2.2011. године као дана доношења Закључка о листи признатих и оспорених потраживања до коначне исплате. Стога је другостепени суд преиначио побијану пресуду у делу става првог изреке одбијањем захтева за законску затезну камату на износ од 397.883,00 динара до 27.8.2020. године када је тужба поднета суду, јер тужиљи на основу чл. 186 ЗОО не припада камата за ранији период.

Решење о парничним трошковима, донето је погрешном применом одредбе чл. 154 ЗПП и на то се жалбом тужене основано указује. Трошкови које је тужила имала за састав приговора ради убрзања поступка због повреде права на суђење у разумном року и за прибављање клаузуле правноснажности на решење Привредног суда у Београду у износу од 1.800,00 динара представљају трошкове другог поступка и о тим трошковима се не може поново одлучивати у парници за накнаду штете. Тужиљи припадају трошкови на име састава тужбе у износу од 9.000,00 динара, на име приступа на четири одржана рочишта (дана 3.2.2021, 8.4.2021, 15.7.2021. и 23.3.2022. године) износ од по 10.500,00 динара и приступа на једно неодржано рочиште (дана 3.12.2020. године) у износу од 6.000,00 динара, што укупно износи 57.000,00 динара, све према важећој АТ. Тужиљи не припадају трошкови за састав образложених поднесака будући да се у истима не износе нове чињенице и докази, већ се доставља судска пракса и докази који су могли бити поднети и уз тужбу будући да јој датумски претходе. Поднесци које је тужила достављала у току поступка, по мишљењу овог суда нису били нужни и неопходни за вођење ове парнице, односно не спадају у категорији издатака из члана 154 став 1 ЗПП.

Туженој према постигнутом успеху не припадају тражени трошкови другостепеног поступка.

Из наведених разлога на основу члана 390, 394 тачка 4, 401 тачка 3 и 165 ст.2 ЗПП је одлучено као у изреци.

**Председник већа-судија
Марина Јакић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић